

Схема оцінювання тесту Республіканської олімпіади з української мови та літератури – 11 клас, 2019 р.

№	Тестове завдання	Можливі варіанти відповіді	Схема оцінювання
1.	<i>Доберіть до тексту заголовок, який відображав би його тему.</i>	Пісня в Шевченковому житті. Чи: Любов Шевченка до народної пісні. <i>Можливі інші варіанти.</i>	2 б. – за умови правильної відповіді.
2.	<i>Сформулюйте і запишіть одним поширеним реченням головну думку прочитаного тексту.</i>	Для Т. Г. Шевченка народна пісня була розрадою, супутницею, порадицею і не меншою мірою – об’єктом гарячого мистецького зацікавлення й дослідження, вона надихала його на творчість.	3 б. – за умови правильної і вичерпної відповіді; 2 б. – за умови недостатньо вичерпної відповіді; 1 б. – за значні відхилення у формулюванні головної думки; 0 б. – за умови неправильної відповіді.
3.	<i>Дайте відповіді одним складним реченням на кожне запитання до тексту.</i> А. Яка автобіографічна деталь свідчить, що Т. Шевченко був натурою музикальною? Б. Який вид народних пісень був співзвучний жорстокій дитячій долі Шевченка? В. Як висловлюється П. Куліш у своїх мемуарах про спів Шевченка? Г. Чому композитора Миколу Лисенка визнають найбільш всеосяжним інтерпретатором творів геніального Кобзаря?	А. Що Шевченко був натурою музикальною, свідчить те, що вже малим хлопчиком, тільки зачувши нову пісню, він одразу, без найменшого зусилля переймав її слова й мелодію. Б. Найдужче враження справляли на Тараса сирітські пісні, що були співзвучні його жорстокій долі, в яких жили спомини про важке дитинство. В. У своїх мемуарах Пантелеймон Куліш високо оцінює спів Тараса Шевченка, говорячи, що «... такого, або рівного йому співу не чув ... ні в Україні, ні по столицях». Г. Мелодії на вірші Шевченка писали композитори різних країн, проте так логічно розвивати і посилювати музикою поетичні образи поезій Шевченка вдавалося тільки М. Лисенкові. <i>Можливі інші варіанти.</i>	Усього 12 б. (3 x 4 = 12): 3 б. – за кожну правильну і вичерпну відповідь; 2 б. – за правильну, частково аргументовану відповідь; 1 б. – за значні порушення у розкритті питання; 0 б. – за неправильну, неаргументовану відповідь.
4.	<i>Як ви розумієте вираз: «Сучасники визнавали Т. Шевченка «потрійним поетом – слова, пензля і співу»? (Розкрийте тезу у вигляді зв’язного тексту – 3-4 речення. На підтвердження власних міркувань наведіть 3 аргументи).</i>	Осягнути постать Т. Шевченка не просто хоча б тому, що його таланти незмірні, і це в ньому вбачали сучасники, і захоплювались його майстерністю в справі живопису, зачаровувались його поетичним словом. А ще у нього був талант до співу, який він не соромився демонструвати серед друзів. А тому й не дивно, що ще за життя Т. Шевченка визнавали «потрійним поетом – слова, пензля і співу».	Усього 5 б.: 2 б. – за відповідність змісту висловлювання темі завдання; 2 б. – за доказовість висловленої думки (наявність аргументів); 1 б. – за логічність, лаконічність викладу думок.
5.	<i>Спишіть виділені у тексті слова і доберіть (самостійно) до них по 2 контекстуальних синоніми.</i>	Журні – сумні, невеселі; нужденне – злиденне, убоге (жалюгідне).	Усього: 4 б. – по 1 б. за кожний правильно дібраний синонім.
6.	<i>Визначте, які художні засоби</i>	<i>А.</i> – 3;	Усього: 4 б. – по 1 б. за кожний правильно

	<i>використано у творах Т. Шевченка.</i>	Б. – 4; В. – 1; Г. – 2.	вказаний троп.
7.	<i>Користуючись довідкою, завершіть кожен афоризм Т. Шевченка.</i>	А – 2; Б – 1; В – 3; Г – 4; Г – 5.	Усього 5 б. – по 1 б. за кожен правильно дібрану частину афоризма.
8.	<i>Запишіть подані словосполучення в орудному відмінку.</i>	1. Чудова пам'ять – чудовою пам'яттю. 2. Перша любов – першою любов'ю. 3. Народна мудрість – народною мудрістю. 4. Чумацька пісня – чумацькою піснею. 5. Наш соловей – нашим солов'єм.	Усього 5 б. – по 1 б. за кожен правильну відповідь.
9.	<i>Замість крапок вставте потрібну орфограму.</i>	Шевченко був живою піснею, живою скорботою і плач <u>є</u> м. Він бос <u>и</u> ми ногами пройшов по колючих тернах; весь гніт епохи впав на його голову; не було спокою ц <u>ь</u> ому вдовиному сину. Але інколи він підносився духом, пробуджував і зароджував, підтримував і зміцнював у кожному – то піснею, то словом, то власним жит <u>т</u> ям – правду і безмежну любов до сіроми. Вийшовш <u>и</u> з простого народу, він не одвертався від жебрац <u>т</u> ва і злиднів – ні, навпаки! – він і нас повернув лицем до народу, і змусив полюбити його і співчувати його скорботі. Він ішов попер <u>е</u> ду, вказуюч <u>и</u> і чистоту слова, і чистоту думки, і чистоту жит <u>т</u> я. <i>(Л. М. Жемчужников)</i>	Усього 10 б. – по 1 б. за кожен правильно вжиту орфограму.
10.	<i>Відредагуйте подані речення і запишіть їх.</i>	1. Тарас Шевченко залишився у пам'яті багатьох поколінь як Кобзар і пророк українського народу. 2. Дитинство Шевченка пройшло в Моринцях. 3. Шевченко найбільш відомий поет України. 4. На уроках української літератури учні аналізували твір (виконували аналіз твору). 5. Мандрівники вирушили у далеку путь.	Усього 5 б.: по 1 б. за кожне правильно відредаговане речення.

11.	<p>Вставте у вірші Т. Шевченка знаки пунктуації.</p>	<p>Вірш із циклу «В казематі»</p> <p>В неволі тяжко, хоча й волі, Сказати по правді, не було. Та все-таки якось жилось. Хоть на чужому, та на полі... Тепер же злої тії долі, Як бога, ждати довелось. І жду її, і виглядаю, Дурний свій розум проклинаю, Що дався дурням одурить, В калюжі волю утопить. Холоне серце, як згадаю, Що не в Україні поховають, Що не в Україні буду жить, Людей і господа любить.</p>	<p>Усього: 6 б. – по 0,5 б. за кожний правильно вжитий знак пунктуації.</p>
12.	<p>Прокоментуйте поезію Т. Г. Шевченка із завдання № 11. Яким постає поет у вірші? (Висловлювання оформіть трьома поширеними реченнями. Свої думки підтверджуйте цитатами з поезії).</p>	<p>Вірш входить до циклу «В казематі», який Тарас Шевченко написав, перебуваючи у в'язниці, куди його було кинуте. Зміст вірша вказує на те, що йому «в неволі тяжко». Шевченко сумує за Вітчизною, йому «холоне серце», коли «згадає, що не в Україні поховають». Але ув'язнення не змінило переконань поета, і його бажання служити народу словом залишилося непорушним.</p>	<p>Усього: 4 б.: 2 б. – за відповідність змісту висловлювання темі завдання. 1 б. – за використання фактичного матеріалу. 1 б. – за логічність, лаконічність викладу думок.</p>

13.	<p>Напишіть есе (15-17 речень) на одну з поданих тем:</p> <p>1. Найбільш народний поет із усіх поетів світу.</p> <p>2. «Тарас Шевченко. Досить було однієї людини, щоб врятувати цілу націю». (Остан Вишня)</p> <p>3. Тарас Шевченко — вірний син України.</p> <p>4. Моя улюблена поезія з «Кобзаря» Тараса Шевченка.</p> <p><i>Розкриваючи тему, посилайтесь на власний життєвий досвід, на приклади з художньої літератури. Дайте особисту оцінку проблемі.</i></p>		<p>Змістовий вияв і композиційне оформлення міні-твору. Усього – 15 б.:</p> <p>а) за відповідність змісту відповіді обраній темі: 5 б. – за повну відповідність змісту відповіді обраній темі; 3 б. – за незначні відхилення в змісті відповіді; 2 б. – за значні відхилення в змісті відповіді; 0 б. – за невідповідність змісту відповіді обраній темі;</p> <p>б) за аргументованість, мовне багатство і дотримання комунікативних якостей письмового мовлення (правильність, логічність, смислову точність, виразність): 5 б. – за аргументований виклад думок, мовне багатство і дотримання основних комунікативних якостей письмового мовлення; 4 б. – за незначні порушення аргументації і відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; 2 б. – за часткову аргументованість і значне відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; 0 б. – за повну відсутність аргументації, мовного багатства і серйозні відхилення від основних комунікативних якостей мовлення;</p> <p>в) 3 б – 1 б. за посилання на життєвий досвід + 1 б. за посилання на приклади з художньої літератури + 1 б. за наявність оцінки проблеми;</p> <p>г) за композиційну стрункість і стильову єдність відповіді: 2 б. – за струнку, логічно побудовану композицію і стильову єдність відповіді; 1 б. – за часткове порушення композиції і стильової єдності відповіді; 0 б. – за повну відсутність композиційної стрункості і стильової єдності відповіді.</p>
14.	<p>У чому проявляється особливість українських обрядів зимового циклу?</p>	<p>За українським народним календарем взимку відзначають такі свята: Андрія, День Святого</p>	<p>Усього 5 б. – по 1 б. за кожне речення з наведеним прикладом обряду.</p>

	<p>Розкриваючи питання, наведіть приклади обрядів. (Відповідь оформіть у вигляді 5-ти поширених речень).</p>	<p>Миколая, Різдво Христове, Маланку / Меланки, Щедрий вечір та ін. Усі вони супроводжуються яскравими обрядами та ритуалами. Під «Андрія» дівчата ворожать, бо вірять, що «Андрієва ніч» допоможе їм пізнати свою долю. На Святого Миколая діти отримують подарунки від Чудотворця і намагаються не гнівати «діда Миколая, який знає про все». На Святий вечір вся родина сідає за багатий стіл з 12 різноманітних страв, діти носять вечерю своїм хрещеним.</p>	
<p>15.</p>	<p>Які ви знаєте українські народні символи? У чому їх сенс? (Відповідь оформіть у вигляді 5-ти поширених речень).</p>	<p>Кожен народ має свої народні символи, і це те, що він найбільше любить і шанує. Українські народні рослинні і тваринні символи – святині, які викристалізувалися упродовж століть. До рослинних символів належать: калина, верба, дуб, тополя, барвінок, чорнобривці, вишня, соняшник, мальва. Вони здавна уособлюють красу України, духовну міць українського народу. Більшість рослинних символів засвідчують любов до рідної землі і виказують велику пошану до загальнолюдських моральних цінностей.</p>	<p>Усього 5 б. – по 1 б. за кожен аргументовану відповідь.</p>
			<p>Примітка: за орфографічну, пунктуаційну грамотність, за граматичне і стильове оформлення роботи до всіх попередніх балів додається: усього 10 балів: а) за орфографічну і пунктуаційну грамотність; 10 б. – якщо є 0–1 помилка; 9 б. – якщо допущено 2-3 помилки; 8 б. – якщо допущено 4–5 помилок; 7 б. – якщо допущено 6-7 помилок; 6 б. – якщо допущено 8-9 помилок; 5 б. – якщо допущено 9-10 помилок; 4 б. – якщо допущено 11-12 помилок.</p> <p>Якщо в усій роботі допущено більше 12 помилок, балів за грамотність не додається.</p>

Усього – 90 балів (тестові завдання) + 10 балів (загальна грамотність) = 100 балів